DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis tertiâ mensis Februarii, anno Domini M. DCC. LII,

M. JOANNE-DAMIANO CHEVALIER,
Regis Consiliario Medico, Doctore Medico, Præside.

An per Suffitum felicior & tutior, quàm per inunctionem mercurialem, morbi venerei curatio?

I.

UIS venereæ origo, antiquitas, propagatio, contagio, signa, symptomata notiora sunt, quàm ut hìc de iis fusè differere operæ pretium sit. (*a*) Hic morbus, non unius loci indigena, circà annum 1494 ad Europam primùm appulsus est, antehàc Medicis ignotus. Non ergò à promiscuâ venere ortum habuit, nec habet etiamnùm. Illud quoque testatur ea, quâ usus est Supremus Parisiensis Senatus cautela, ne pestis illa contagione serperet ad plures. (*b*) Neque infimum est quod ex brutis, quæ nunquam lue venereâ laborant, deducitur argumentum. Quomodo quibusdam in locis factus fuerit endemius expectas ut dicam? Neminem latet, sanos etiam homines, vel ex nimiâ venere, vel ex impuro cum meretricibus congressu, sub cœlo quolibet aliquid plùs minùsve morbidi nonnunquam contraxisse, ut phlogoses, ulcera, phymosim, paraphymosim, &c. Hæc verò symptomata sub zonis calidioribus pejora & diuturniora in veram luem, quam veneream dicimus, facilè degenerasse vero proximum est. Hanc incolis primùm successivè, deindè advenis communicatam, ex iis ad exteras nationes disseminatam fuisse cogita. Quænam sit virus venerei natura ex effectibus auguraberis (*). Optimam curandi methodum non ab antiquioribus Medicis accipies; hujus quidem alexipharmacum invenêre, mercurium nempè, genuinam verò illud administrandi rationem docebunt Neoterici. Hi tamen inter se non consentiunt; pluribus placet inunctio mercurialis, quibusdam suffitus; nonnulli pleniorem hydrargyrosim, plures parciorem adhibent. Sunt qui salivæ fluxum uberiorem, sunt qui parciorem postulant. Sunt qui ipsum reformidant, sunt qui variis artibus ipsum arcent, non æquè salutaribus. Quidam per intervalla tantùm ægros ungendos jubent; alii diebus ferè singulis, cum modicâ unguenti quantitate; alii cum majori, imminentemque oris fluxum per cathartica præcavent, sistuntque jam ortum. Quibusnam igitur album dabis calculum? Illatam à toxico venereo noxam perpende, quomodo deleatur, investiga.

(*a*) Vide eruditissimum Opus de morbis venereis, Authore clar. V. J. Astruc, Med. Paris.

(*b*) Vide Decretum Senatûs Parisiensis de disciplinâ, ergà magnâ variolâ infectos, observandâ. Dat. die 6 Martis, anno 1676. de morbis venereis, lib. 1. cap. xiv.

" (*) Non tamen existimes (ut notat Author laudati operis) virus venereum pro novo humore seu liquido habendum esse intrà corpus admisso, cæteris naturalibus humoribus superinducto, eosque inficiente, ut vulgò credi videtur. Sed meram esse vitiosam humorum naturalium qualitatem aut dyscrasiam, quâ degeneres à nativo statu, in alienam naturam, id est, in naturam præternaturaliter salso-acidam desciscant. lib. II. cap. 2.

Hanc naturam primùm induisse ulcera in his locis, in quibus nata est lues venerea, ex eo fas est conjicere quod ea sanguinis aut humorum corruptela ex venere in Europâ nunquam observata fuerit.

I I.

DUPLEX vitii genus infestat corpus lue venereâ labefactatum. Corporis partes alterum deturpat, alterum functiones lædit. Vitia partium ad hæc duo ferè capita revocari possunt, tumores, ulcera : multiformes & variæ indolis tumores. Alii cuti, alii glandulis, alii ossibus insident. Tumores dicito pustulas per universam corporis peripheriam sparsas, exostoses, anchyloses, bubones, lienis & hepatis skirrhos. Ad ulcera referas scabiem, impetiginem, herpetem tabo vel ichore tenui fluentes, cariem ossa exedentem. Functiones animales, ut facultas loquendi, videndi, audiendi, &c, mali ferociâ vel depravantur, vel imminuuntur, vel abolentur. Vocis organorum læsionem sequitur raucitas, aphonia; ophtalmiâ pertinaci laborantes oculi lucem aversantur, nec valent sustinere; aures importuno tinnitu, aut immani dolore, aut utroque lacessitæ sonum vel malè, vel alienum referunt, quandoque nullum. Oculorum triplex humor suo modo vitiatur : vitreus glaucomate, crystallinus suffusione deformes fiunt; aqueus in fibrarum speciem coactus multiplices pilorum villorumve species repræsentat.

Nec à labe immunes sunt functiones vitales. Syphiliticos torquet dyspnæa, asthma, tussis ferox tum sicca, tum humida : phthysi pulmones flaccescunt, arent, in pus abeunt. Ventriculus ad alimentorum solutionem minùs aptus languet ἀνορεξία, vel gravatur βραδυπεψία, aut iners fit ἀπεψία. Succi malè elaborati diarrhæâ foràs eliminantur : Vel angustos vasorum lymphaticorum mæandros permeare inhabiles hydropem generant, aliaque morborum genera quæ ex ingurgitatione nascuntur. Hinc febris, vultûs livor, marasmus, virium prostratio. Hæc & cætera benè multa luis venereæ symptomata qui trutinatus fuerit, fluidorum spissitudini, præsertim lymphæ, rodentique ipsius indoli, omnia tribui posse minimè dubitabit. Quid enim tumores, & viscerum infarctus tam generare aptum est, quàm crassiores, tenaces, viscidæ liquidorum moleculæ? Undè ulcera, nisi à laceratis musculorum fibris? Undè dolores vagi, fixi, lancinantes, pungitivi, nisi à membranis musculos involventibus nimiùm distentis & vellicatis? Undè ossium moles aucta? Undè anchyloses, seu tumor articulorum, nisi à succis, quibus nutriebantur, solidescentibus? Undè ipsa ossium ulcera sive caries, nisi ab incuneatis in periosteo lymphæ crassioribus particulis, quæ continuò ad exitum, aut ad perreptandos hujus canaliculos impulsæ, ipsum dilacerant? Ossa nudata diù integra permaneant, fieri non potest. Porrò tenuandis liquoribus, promptissimum habes auxilium, mercurium nempè.

I I I.

IN debellandis morbis experientiæ non utiquè minùs quàm ratiocinio fidendum. Morborum quos impura venus invexit alexipharmacum esse mercurium ratiocinatio primùm docuit, confirmavit constans & non fallax experientia. In mobilitate, pondere & divisibilitate partium efficaciam hydrargyri ponendam esse nemo non fatetur. Is potenter humores quoslibet subigit, sanguinis, lymphæque plures globulos in unum coactos penetrat, dividit, solvit, ad nativam molem reducit, ad motum habiliores reddit. Inconspicuis suis guttulis exilissimos capillarium cujuslibet generis vasculorum mæandros permeat, eorum infarctus referat. Quâ verò arte feliciùs & tutiùs intrà corpus admittatur inter omnes non convenit. Alii frictione per cutis poros impellendum putant, hanc methodum non improbamus. Verùm gravioribus & inveteratis morbis debellandis imparem plurium annorum experientiâ didicimus. Levioribus sufficit, si ritè administretur. In hâc, duplici modo peccatur : dùm cietur *salivatio*, vel dum illa per inferiora deturbatur catharticis. Salivæ fluxum quem ad nostra tempora usque necessarium pronunciarunt Medici, inter remedii ponas infortunia. Fucum fecit illis opinio malè fulta virus per *salivationem* eliminari : at salivæ spurcities, & fœtor oris ulceribus debentur. Non puriorem ex viro sano, quàm ex summè infecto elicies. Sine *salivatione* ambigis averruncari posse luem veneream? Audi hujus *salivationis* olim assertorem acerrimum. » Experientia, *inquit*, omni ra-
» tione major, Medicos jampridem docuit mercurium, etiam dum nullam salivatio-

» nem ciet; cæteroquì tamen eosdem effectus in sanguine præstare ac si salivatio » legitima mota foret, modò debitâ copiâ ad sanguinem penetraverit, & proindè » attenuatis liquoribus, reseratis vasis, restituto oscillatorio partium motu, disgrega- » tis obicibus, profligato seminio morboso, luem veneream radicitùs perindè extir- » pare. « (*a*) jam verò quod huic Authori celeberrimo erat in votis penès est medentem. Authoritati fidem denegas? rationem audi: mercurius aperientium medicamentorum more agit. Rideas meritò Medicum qui viscerum infarctus tollere satagens, per os revocaret eliminandum quod ex ipsis detraxerit. Adde quod ut scopum attingat hydrargyrus, quò diutiùs per totum corpus erraverit, iteratis circuitibus, eò efficaciùs & citiùs illud sanitati restituet. Qui *salivationem* movent, vias aperiunt mercurio, ut quâ datâ portâ ruat. Qui *salivationis* tædia, labores & pericula catharsi satagunt præcavère, non magis feliciter cum ægris agunt: frangunt vires, mercurium eliminant, quod dextrâ ædificant, diruunt sinistrâ. Igitur qui inunctionibus morbum tentant depellere, hydrargyrosi parciore utantur. Drachmam unam cum semisse, duas ad summùm unguenti, quòd partem unam mercurii, duas adipis suscipiat, diebus singulis, (si fieri potest absque *salivationis* periculo) adhibeant: frictiones saltem trigenta, ut plurimùm quadragenta celebrandæ sunt. Sic multò plus mercurii corporis penetralia subiturum, quàm per unctiones àd ciendam sustentandamque *salivationem* facili computatione cognosces. (*) Neque ex illâ copiâ quidquam decidet aut per os, aut per alvum, sed per solam perspirationem, solutis obicibus qui naturali succorum circuitui obsistebant.

(*a*) Astruc, lib. 2. cap. VIII.

(*) Non rarò post unicam unctionem ex unciâ semis unguenti, quod ex mercurii & axungiæ partibus æqualibus constet, sæpiùs post duas, vulgò post tres, erumpit salivæ fluxus uberrimus qui per dies 20 aut 25 perseverat, non ultrà protrahendus. Ergò in hâc hypothesi sex tantùm drachmæ mercurii intromittuntur. Si autem per dies quadragenta inungatur æger cum drachmâ unâ & semis unguenti quod tertiam partem tantùm mercurii contineat, accipiet viginti drachmas.

De morbis venereis, lib. 4. cap. VII.

I V.

UT parciori cedit hydrargyrosi syphilis levior, sic quæ gravioribus stipatur symptomatis huic obsurdescit. Exostoses, anchyloses, scrophulæ, lepra quandoque luis venereæ soboles, ut fas est conjicere, ulcera quæ faucium partes absumpserunt, quæ palati, nasi, sterni, aut artuum ossa depasta sunt, efficaciora postulant remedia. Hæc supeditat suffitio; à Medicis prioribus syphiliticis coetaneis tentata æqualem fortunam ac unctiones sortita est. Hæ parciori manu Medicorum consilio, largiori ab empyricis administratæ per multos annos malè audierunt. (*a*) Suffimenta ex cinnabari veneno arsenicali, aut sublimati corrosivi infecta, in manifestum capitis periculum ægros adducebant; nil mirum si ab omnibus ferè Medicis reprobata sunt. A toxicis repurgata cinnabaris cum gummi & resinis sociata est. Ineptum connubium! Capiti, pulmonibus importuno fumo noxium, ægris intolerabile. Infortunii causam intellexerunt sapientiores Medici; solam cinnabarim usurparunt. Rediit honos remedio, ipsiusque multùm increbuit celebritas, ex quo post multa experimenta in Nosocomiis facta ipsius salubritatem FACULTAS declaravit. Tùm nostri ordinis Medici, verbis ac scriptis, suffituum laudes prædicare, energiam experiri. Ego quidem ausim affirmare suprà ducentos utriusque sexûs, pueros, juvenes, senes, mulieres utero gerentes, nutrices intrà annos undecim à me curatos fuisse & sanatos. Quos inter exostosi, anchylosi, ossium carie, strumis, leprâ, paralysi quidam laborabant. Ex his plures non semel incassùm unctiones experti fuerant. Disparis eventûs rationem invenies in discrimine molecularum mercurii per frictum, aut per suffitum inducti. Per frictum partes mercuriales crassæ impinguatæ, vix ad motum habiles, sanguinis lymphæque globulos impellere quidem, at minùs penetrare, dividere, & exilissimos tubulos permeare queunt. Animo autem attende quàm exiles sint, quàm expeditæ, quàm mobiles aëriæ illæ particulæ quæ suffitionis ope per nares hauriuntur. Quàm citò per totum corpus diffundantur. Cerebrum per nervos olfactorios (cavitate enim donantur) (*b*) irrorant, pulmonesque subeunt, in ventriculo recipiuntur, miscentur alimentis, sic per omnes corporis partes citò diffusæ, non priùs in auras abeunt, quàm

(*a*) De morbis venereis, lib. 2. cap. IX.

(*b*) Vide Quæstionem medicam, *an à diversâ causâ moveantur cerebrum & dura menynx* propugnatam die Jovis 28 Februarii, ann. 1737. M. J.B. Chevalier præside.

viſcerum omnium anfractus, membranarum exilem contextum, cæcas ligamentorum, cartilaginum, oſſium ſemitas mille circuitibus peragraverint. Quodnam remedium tam præſens tanta valet edere miracula? Cinnabaris artificialis, (*) vel potiùs æthiops mineralis, ex librâ unâ hydrargyri, & florum ſulphuris unciis quatuor triturâ confectus. (**) Si major ſulphuris quantitas adhibeatur, pulvis ſtatim majori flammâ abſumitur; ſi paucior, non accenditur. Hujuſce pulveris drachma una paucis carbonibus ſupponatur; exhalantem ſub flammulæ formâ mercurium tentorio ſatis amplo inuolutus æger, obturatis ore & oculis, naribus excipiat. Antè ſex vel ſeptem *minuta* ſudor erumpet copioſus ex uniuerſo corpore, tum in lectum reponatur per aliquot horas ſudaturus. (***) Vix quemquàm è centenis reperias huic ſuſtinendo remedio imparem; imò per ipſum curationis tempus omnes pingueſcunt. Si quis tamen hunc brevem admodùm laborem perferre nequeat, faciliorem methodum offert unus è noſtris. (c) » Si quis æger, *inquit*, carbonum vaporem ægrè ferat, intereadùm lectum petit, injiciatur cinnabaris in ferrum candens in cubiculo clauſo ubi ille ſomnum capiet. « An modus iſte ſanandis ægris ſine ſudore ſufficiat, penès Authorem ſit fides; Priorem qui tentaverit, felicem eventum ſibi polliceatur.

(c) Vide Quæſtionem propoſitam die Mercurii 24 menſis Nov. anno 1745. M. Lud. Ren. Marteau, D. M. P. *an in curandâ lue venereâ, ſuffumigia ritè adhibita, remedium optimum?*

(*) Æthiops mineralis minùs caput ferit, minùſque ſalivam movet quàm cinnabaris artificialis.

(**) Ad conficiendum huncce pulverem horæ ad minimum decem & octo requiruntur; tritura fiat in mortario vitreo, cùm piſtilo vitreo.

(***) Æger ſub lecti ingreſſum potiùs quam matutinis horis ſuffitum excipiat. Idem dicendum de frictionibus.

V.

NON te deterreant ab adhibendis ſuffimentis priſcorum Medicorum, qui ea reformidabant, multitudo. Non ea proponimus quæ reprobabant. Diverſa eſt materies, diverſus adhibendi modus; imò animos addat plurimorum ex iis teſtimonium. Fatentur poſt incaſſùm uſurpatam hydrargyroſim, nonnullos perfectè per ſuffitum ſanatos fuiſſe; docentque, cùm cætera non profuerunt, ad illum confugiendum eſſe. Si ergò tam noxii ex naturâ ſuâ remedii ope illud effectum eſt quod unctionibus fieri non potuit, quid ex eodem remedio, venenis, aliiſque rebus noxiis purgato ſperandum putas? Quid plura? Experientia in rebus medicis magiſtra docuit quod ſuademus, eadem ſuadet ratiocinatio. Nec te moveant quidam ex neotericis qui præſtantiſſimam hanc medicinam inſufficientem, imò noxiam clamitant. Suffimentum ab hâc injuriâ egregiè vindicavit Theſis ſuprà laudata. Crimen verò inſufficientiæ & periculi, in hydrargyroſim cum ſalivæ fluxu conjunctam meritò refundendam, probat invictiſſimè.

Ergò per ſuffitum felicior & tutior, quàm per inunctionem mercurialem, morbi venerei curatio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Jacobus Verdelhan des Moles, Scholarum Profeſſor.	*M. Carolus-Ludovicus Liger.*	*M. Andreas Cantwel, Regiæ Societatis Londinenſis Socius.*
M. Claudius Perſon.	*M. Joannes-Stephanus Guettard, Regiarum Scientiarum Pariſienſis & Florentinæ Academiarum Socius, Cenſor Re-Regius & Sereniſſimi Aurelianenſium Ducis Botanicus.*	*M. Benjamin-Ludovicus Lucas de Laurembert.*
M. Ludovicus-Renatus Deſbois.	*M. Natalis-Maria de Gevigland, rei Herbariæ Profeſſor deſignatus.*	*M. Joannes Herment, Antiquior Scholæ Magiſter & Medicus Regis ordinarius.*

Proponebat Pariſiis LUDOVICUS-PETRUS-FELIX-RENATUS LE THIEULLIER, Pariſinus, ſaluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1752, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1752.